

Xabier Letona



DANI BLANCO

## Zain dago ama...

**BORTIZKERIA**, biktimak eta giza eskubideak jorratu ditut duela gutxi Ipar Irlandako Pat Finucane Centerreko (PFC) kide batekin Derryn egindako elkarrizketa batean. Hala aipatu gabe ere, printzipioez eta pragmatismoaz jardun genuen besteak beste. “Egia edota justizia?” bikotean islatuta agertzen den hausnarketa da. Kontua da elkarrizketatuak indar handia egin zuela pragmatismoan. Irlandako iparraldeko gatazka odoltsuan –adibidez duela 40 urte– hildako askoren kasuak auziperatu barik daude oraindik, eta kasu horietan familiek ez dute hilketaren berri askorik, egiaren bila jarraitzen dute. 1998tik gaurdaino lan asko egin da esparru horretan, baina oraindik asko falta da, eta mugimendu errepublikarrak, esaterako, beti aldarrikatu izan du ikerketak bideratzeko batzorde independente baten beharra. Baina horrek, izatekotan ere, denbora behar du.

Horregatik, elkarrizketatuak esaten zuen biktima askoren gurasoak hiltzen ari direla eta ezin zela egon batzorde independente horren zain. Familia horiek egia behar zutela lasai bizi –edo hil– ahal izateko eta egia hori eman edo hartara ahalik eta gehin hurbiltzeko ahal ziren bide guztiak baliatu behar zirela, balizko batzorde independente hori lortu, eratu eta haren lana itxaron gabe.

Euskal Preso Politikoen Kolektiboak bere agiria ezagutzera eman eta bi egunera egin nuen elkarrizketa eta haren bulegotik ateratzekoan, pragmatismoaz aritu nintzen bueltaka, presoak eta haien familiak buruan. Zenbat seme-



alaba eta gurasok izango zuten elkarrekin izateko aukera oraingo agiri hau lehenago heldu izan balitz? Zenbat guraso gehiago hilko ziren haien seme-alabak libre ikustearen atsedenarekin? Eta ez nabil gatazkaren konponbidez, nabil honek irauten duen artean beharrezkoa den pragmatismoaz. Baina presoek erabaki behar zuten eta 2013ko abenduaren 28an izan dugu horren berri.

**BERANDU?** Guraso batzuentzat bai, seme-alaba askorentzat ere bai, baina oraindik guraso asko dagoenez zain, inoiz ez da berandu... espetxe egoera gutxi-asko hobetzeko eta are gutxiago askatasunerako. Berandu beste batzuk lehenago egin dutelako? Ba bai, baina garaiz ere bai, beranduago ere erabaki zitekeelako.

Jakina, ez da presoena gurasoak garaiz ikustera ez iristearen erru guztia. Atzerria, espetxea eta heriotza pakete berean izan zitezkeela bazekien armak hartzen zituenak. Estatuaren ankerkeriaz ere bai. Eta Estatuak krudelak dira sakabanaketarekin, zuzenbidean –ez zuzentasunean– krudelak. Krudelak preso gaixoekin. Demokraziaren izenean krudelak. Hori guztia ere senide eta presoaren arteko hesi da.

EPPKren esperotako urratsaz jardun du askok. Mercedes Gallizo espetxetako agintari ohiarentzat, ilargiko hura moduan, “urrats txiki-handi bat izan da”. Jaurlaritzarentzat oraindik gauzatu behar den urratsa. Urkullu lehendakariarentzat, erabaki esanguratsua. Ezker abertzalearen aburuz oso garrantzitsua. Esparru unionistan iritziz kontrajarriak irakur daitezke:

Manu Montero EHUKo errektore ohiak, adibidez, zera idatzi zuen *El Correo*-n: “Bloke demokratikoa, beste batzuetan ez bezala, ez da amarruan erori eta eszeptizismo egoki batekin hartu du gutuna”). Joseba Arregi jeltzale ohiarentzat aldiz, “muturreko ezker nazionalistak” eztabaida bere errotara eramatea lortu du berriz, “eta guk, mantsoki, haien esanak jarraitzen ditugu eta ez gara gai demokraziari eta Zuzenbide Estatuari, askatasunari, interesatzen zaion eztabaida inposatzeko”. (*El Correo*, 2014-1-3).

Eta EPPK-k sortutako kalteak onartu ditu, eta beste urrats bat da, zalantza barik, baina nago ni, bestearen mina ulertzeko gerratik aldendu eta mina duenari hurbildu behar zaiola, buruz lehenbizi eta, ahal bada, fisikoki ondoren. Oraindik gutxi, baina Euskal Herrian hainbat koloretako biktimak dioten gisan, diharduten gisan. Eta presoak gerran dira oraindik, Estatuaren legeak onartuta ere, kaltetu gura dituen Estatuaren aurkako gerran. Baina urrats bat da, eta etorriko dira beste urratsak ere: armak, ETAREN desagerpena... beharrezkoak izango direlako. Pragmatikoak, ezinbestean. ■

